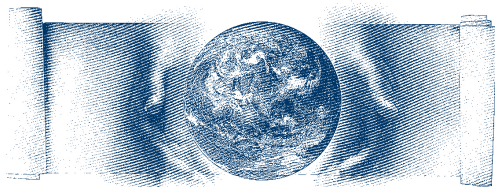

Istentől jövő bölcsesség

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: IMózes 1:31; Példabeszédek 8:1-21, 22-31, 32-36; 9:1-18; Máté 16:26

„Az ÚR útjának kezdetén alkotott engem, művei előtt réges-régen” (Péld 8:22, RÚF).

A *Példabeszédek* könyvének ebben a szakaszában ismét megjelenik a bölcsesség témája (előzőekben lásd Péld 1:20-21), és az e heti szövegekből nyilvánvaló, hogy a bölcsesség igazság – az Igazság, amint az Istenben létezik, aki az eredete és forrása minden igazságnak.

Az igazság „abszolút” voltának hangsúlyozása ellentétes a mai gondolkodással, legalábbis bizonyos világrészekben, főként nyugaton, ahol az igazságot relatívnak, esetlegesnek, a kultúra függvényének tekintik; ahol az egyik ember igazsága különbözhet attól, amit más annak lát.

Csakhogy ez a felfogás nem biblikus. Az igazságnak – akár az enyém, akár a tiéd – egynek kell lennie, méghozzá azért, mert az „igazság” egyetemes. Nem sajátíthatja ki senki, hanem az egész emberiségé, akár felismerik ezt, akár nem.

Pilátus Jézusnak szegezte híressé vált kérdését: „Micsoda az igazság?” (Jn 18:38), miután Jézus kijelentette: „Mindaz, aki az igazságból való, hallgat az én szómrá” (Jn 18:37). Igazság, abszolút igazság létezik, sőt szól is hozzánk. A mi szempontunkból az számít, hogy vajon hallgatunk-e rá és engedelmesködünk-e annak, amit mond!

A BÖLCSESSÉG KIÁLTÁSA

Milyen értéke van a bölcsességnek Péld 8:1-21 szakasza szerint?

A bölcsesség olyan fontos, hogy mindenkihez el kell érnie. Isten teremtett minden emberi életet, és Krisztus mindannyiunkért meghalt. Tehát a bölcsesség, Isten ismerete és az általa felkínált üdvösség minden egyes embernek szól.

Figyeljük meg a szavakat, amelyek a bölcsesség hangos jelenlétét írják le: kiált, hallatja szavát, zeng, szól, beszédre nyitja száját, mond, ajkai, szájának minden beszéde. Bárhogyan érti is az ember e hasonlatokat, az egyértelműen látszik, hogy a bölcsességet közölni kell. Mindazoknak meg kell hallania, akik hajlandóak odafigyelni. Hiszen amint a múlt héten is megállapítottuk, élet-halál kérdése, amit a bölcsesség mond!

A bölcsesség nyolcszor mondja, hogy szavai igazak. A bölcsességet itt ábrázoló leírás érdekes módon párhuzamos azzal, ahogy 5Móz 32:4 verse bemutatja az Urat. Természetesen nem lepődhetünk meg ezen a párhuzamon, mert Isten mindenkinek a Teremtője (lásd Jn 1:1-3), és Ő az alapja az igazság teljességének.

Mit tudhatunk meg a bölcsességről Péld 8:10-11 verseiből?

Oly sok ember élt és él még most is tudatlanságban, balgaságban, sötétségben! Sokan léteznek úgy, hogy semmi reményt nem látnak vagy hamis remények ábrándjait kergetik. Ezt a helyzetet még szomorúbbá teszi, hogy a bölcsesség és az igazság olyan csodálatos, már most egy jobb élet reményével és ígérétevel teljes, valamint az új ég és új föld újjáteremtett világában töltendő örök élet bizonyosságát kínálja, mindezt Jézus áldozatának köszönhetően. A világ összes gazdagsága semminek bizonyul (lásd Préd 2:12-14) Isten ismeretéhez képest!

Olvassuk el Mt 16:26 versét, és kérdezzük meg önmagunktól, hogy vajon mennyire tükröződik az életünkből e szavak lényeges igazsága!

BÖLCSESSÉG ÉS TEREMTÉS

Hogyan kapcsolódik össze a bölcsesség és a teremtés (Péld 8:22-31)?

E szövegekben a bölcsesség titokzatos módon kapcsolódik az Úrhoz, aki a Teremtő. A költeményben több olyan szó is benne van, ami megtalálható Mózes *első könyve* 1. és 2. fejezetében, továbbá tükrözi annak irodalmi szerkezetét, a természet három eleme, az ég, a víz és a föld köré rendezve. A párhuzam a bölcsesség elsődleges „bizonyítványát” emeli ki: ha maga Isten is a bölcsesség felhasználásával teremtett, ha a bölcsesség a legrégebbi eszköz, a világmindenségénél előbb létezett, sőt alapvetően fontos a létezéséhez, annál inkább szükséges a bölcsességhez folyamodnunk az élet minden dolgában.

A szöveg a bölcsesség Istentől való eredetét is erősen hangsúlyozza. A héberben a költemény első szava az ÚR, *Jahve*, aki *szerezte* (héberben a második szó) a bölcsességet. A héber *qanah* szót Károli úgy fordítja, hogy „szerezett”, és ez a szó inkább a *nemzésre*, mint a *teremtésre* utal (lásd 1Móz 4:1; 5Móz 32:6). A következő szó olyan kifejezés, ami Mózes *első könyve* teremtési beszámolójával kapcsolatos: *resit* („kezdet”). Ezt Mózes *első könyve* 1. versében találjuk: „*Kezdetben teremté Isten az eget és a földet.*”

Csakhogy a „kezdet” szót Péld 8:22 verse némileg másképpen használja, mint ahogy az 1Móz 1:1 versében szerepel, ahol a szó a teremtésre vonatkozik, míg Péld 8:22 versében magára Istenre, az Ő útjára (*derek*) – ami a természetét jelenti. Tehát a bölcsesség Isten természetének a része.

A bölcsesség így időben megelőzi még a világmindenség teremtését is. Mivel a bölcsesség már akkor megvolt, amikor egyedül csak Isten létezett, a múltját visszavezethető *örök időkig*.

A bölcsesség tehát nem *bennünk* kezdődik, hanem Isten kinyilatkoztatja *nekünk*. Olyasmi, amit megtanulunk, amire megtanítanak, nem magunkból hozzuk elő. Biztos, hogy ha csak a magunk világosságában járunk, sőtétben botorkálunk. A Bibliából megtudjuk, hogy Jézus az „*igazi világosság, amely megvilágosít minden embert*” (Jn 1:9; ÚRK), és erre szintén mindenkinek szüksége van.

ÖRÖM A TEREMTETT VILÁG FELETT

Mózes első könyvében azt látjuk, hogy a teremtés minden lépése után, refrényszerűen ugyanaz hangzott el: „És látá Isten, hogy jó” (1Móz 1:4, 10, 12, 18, 21, 25, 31). Az utolsó lépésnél viszont még tovább ment: „ímé igen jó” (1Móz 1:31). Héberül a „jó” magában hordozza az élvezet gondolatát, valamint kapcsolatra is utal. A teremtési hét végén Isten megpihent, hogy a maga teljességében élvezze a teremtést (1Móz 2:1-3). A megpihenés időszakát, a szombatot pedig megáldotta. Ehhez hasonló módon a *Példabeszédek könyvének* ez a szakasza is azzal zárul, hogy a bölcsesség gyönyörűségét leli a teremtett világban.

Miért örült a bölcsesség Péld 8:30-31 szerint?

A bölcsesség örömeiben Istennek a teremtett világ feletti öröme tükröződik. Ez az öröm nemcsak „naponta”, a teremtés minden lépcsője után következik be, hanem meg is koronázza a teremtés munkáját, azt, amikor a teremtés (a földi élet) teljessé lett.

Példabeszédek könyve 8. fejezetében megtaláljuk a bölcsesség örömeinek az okát: „gyönyörűségemet leltem az emberek fiaiban” (31. vers, ÚRK). A teremtés hetének végén, szombaton lépett kapcsolatba Isten az emberekkel. A hét munkája után Isten megpihenéséből és örömeiből közvetlenül vonatkoztathatunk az emberek szombati tapasztalatára: „A Teremtő által felállított mintát követve az ember is örömmel, élvezettel és meglegedettséggel tekinthet vissza elvégzett munkájára. Ilyen módon nemcsak az isteni teremtésnek örülhet, hanem a teremtésből annak is, ami felett uralmat kapott, ami nem kizsigerelést jelent” (Gerhard F. Hasel írása, Kenneth A. Strand: *The Sabbath in Scripture and History*. 1982, Review and Herald Publishing Association. 23. o.).

Olvassuk el Jn 1:1-14, Kol 1:15-17, 2:3 és Jel 3:14 verseit! Ezek szerint milyen szerepe volt Jézusnak a teremtésben? Teremtői szerepének megértése miért olyan fontos ahhoz, hogy megértsük megváltói szerepét?

A BÖLCSESSÉG KÉRLELŐ SZAVA

Ennek a szakasznak az utolsó néhány verse újból visszatér a személyes hangvételhez, annak bemutatásához, hogy mit jelent bölcsnek lenni. Ezzel szembeállítva az elméleti ismeret kétségkívül igen mélynek tűnik a bölcsesség korábbi létezését, a teremtéskor való jelenlétét illetően. Viszont a Bibliában egy bizonyos ponton az igazságnak mindig le kell érnie az emberi szintre, el kell jutnia oda, hogy miként fogadjuk mindazt, amit Jézusban kaptunk.

Milyen, valóban élet-halál kérdésről olvashatunk Péld 8:32-36 szakaszában?

Ebben a szakaszban a „boldog” szó két állításhoz kapcsolódik. Az első egy bizonyos cselekedetet mutat be: „boldogok, akik az én útaimat megtartják” (32. vers). Zsolt 119:1-2 szakaszában ugyanilyen megfogalmazással találkozunk: „Boldogok, akiknek útjuk feddhetetlen... akik megőrzik az ő bizonyosságait, és teljes szívből keresik őt.”

A második bizonyos magatartásformát ír le: „Boldog ember, aki hallgat engem” (Péld 8:34). Mindkét esetben folyamatos erőfeszítés szükséges. Nem elég, ha valaki megtalálja a helyes utat, meg is kell azt tartani! Nem elég hallani Isten szavát, hanem naponta kell azt hallgatnunk, követve azt, amit már tudunk. Jézus szavaival: „boldogok akik hallgatják az Istennek beszédét, és megtartják azt” (Lk 11:28).

„Az lenne a kívánatos boldogság, ami a fizikai és erkölcsi törvénnyel szembeni engedetlenség, törvényszegés útján található? Krisztus élete rámutat, hogy mi a boldogság igazi forrása, és hogyan nyerhető el... Aki valóban boldog akar lenni, annak jókedvvel kell állni a kötelesség helyén, hűséggel végezve a rá háruló munkát, szívét és életét a tökéletes mintához igazítva” (Ellen G. White: *My Life Today*. 162. o.).

A boldogság könnyen elillan. Minél jobban keressük, elérése annál nehezebbnek tűnik. Miért legyen számunkra elsődleges az Isten iránti hűség, nem pedig a boldogság keresése? Különbösen is, mi az, ami inkább megadja a boldogságot (és miért)? Ha a boldogságot kergetjük, vagy ha először inkább Isten országát keressük?

január 22.

VAGY-VAGY

A bölcsesség kérlelő szava után a *Példabeszédek* könyve 9. fejezetének írója arra biztatja olvasóit, hogy válasszanak a kétféle életmód, a bölcsesség és a balgaság között. Az első és az utolsó hat vers (Péld 9:1-6, 13-18) egymással szimmetrikus, és kiemeli a két tábor közötti ellentétet.

Hasonlítsuk össze Péld 9:1-6 és 13-18 verseit! Mi a különbség a bölcsesség és a balgaság között?

-
1. A bölcsesség hasznos és a teremtésnél is volt szerepe: ebben a részben hét ige írja le a tetteit (1-3. versek). A hét oszlop, amit kivágott (1. vers) a teremtés hét napjára utal. A balgaság viszont csak ül és tétlenkedik, úgy tesz, mintha nagy valaki lenne, miközben „*bolond és semmit nem tud*” (13. vers).
 2. Még ha a bölcsesség és a balgaság ugyanazt a hallgatóságot szólítja is meg (figyeljük meg a 4. és a 16. vers azonosságát), homlokegyenest ellentétes dolgot adnak. A bölcsesség meghívja a vendégeit, hogy egyenek kenyeret és igyanak abból, amit előkészített (5. vers). A balgaság viszont nem kínál étellel-itallal, csak lopott holmival dicsekszik (17. vers).
 3. A bölcsesség arra szólít, hogy forduljunk el a balgaságtól és éljünk. A balgaság megengedőbb. Nem kéri, hogy bármitől is elszakadjunk, viszont útjának vége a halál. Aki a bölcsességet követi, előre halad, „*az egészségnek útján*” (6. vers) jár. Aki a balgaság követője lesz, az nem halad, és „*nem tudja*” (18. vers).

Hogyan válaszol a bölcs és mit felel a gonosz a bölcsesség tanítására (Péld 9:7-9)? Mi teszi az okos embert a gonosznál bölcsőbbé?

A bölcsesség kulcsa az alázat. A bölcs ember tanítható és nyitott elmével fogadja a tanítást. A bölcsesség csak ahhoz tér be, aki mint egy gyermek, érzi, hogy fejlődni kell. Éppen ezért tanította olyan határozottan Jézus, hogy ha „*olyanok nem lesztek, mint a kisgyermekek, semmiképpen nem mentek be a menyeknek országába*” (Mt 18:3).

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

„A világegyetem Ura nem egyedül végezte jóságos munkáját. Volt egy társa – munkatársa, aki meg tudta érteni szándékait és vele tudott örülni a teremtett lények boldogításában. *’Kezdetben vala az Ige, és az Ige vala az Istennél, és Isten vala az Ige. Ez kezdetben az Istennél vala’* (Jn 1:1-2). Krisztus, az Ige, Isten egy-szülöttje egy volt az örökkévaló Atyával – természetével, jellemével, szándékával. Ő volt az egyetlen olyan lény, aki tanácskozni tudott Istennel, és osztozni szándékában... Isten Fia ezt mondja önmagáról: *’Az Úr az ő útának kezdetétől szerzett engem, az ő munkái előtt régen... mikor megalapította e földnek fundamentumait: mellette valék mint kézműves, és gyönyörűsége valék mindennap, játszva élölte minden időben’* (Péld 8:22-30)” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*. Budapest, 1993, Advent Kiadó. 7-8. o.).

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

1. Miért *Mózes első könyvének* teremtési beszámolója jelenti a bibliai bölcsesség alapját? Miért áll mindenképpen ellentétben a Bibliával az evolúció elmélete?
2. Foglalkozzunk még azzal a gondolattal, hogy az igazi bölcsességet nem tudjuk önmagunkból felszínre hozni, hanem valamilyen kinyilatkoztatás által szerezhetjük meg! Mondjunk néhány példát olyan dolgokra, amelyeket önmagunktól, az isteni kinyilatkoztatás nélkül soha nem tudtunk volna meg! Például a kinyilatkoztatás nélkül hogyan szerezhettünk volna tudomást Krisztus kereszthaláláról és mindarról, amit ez lehetővé tesz számunkra? És mi a helyzet a hetedik nappal, a szombattal vagy a második adventtel?
3. Hogyan bizonyítja *1Mózes 1. fejezetének* leírása Isten munkájáról azt, hogy a jót nem lehet összekeverni a gonosszággal? Mi minden következik a válaszukból például arra a gondolatra nézve, hogy az evolúció elméletét ötvözni lehetne *Mózes első könyve* teremtési történetével?
4. Isten örömét lelte a teremtett világban. Ebből kiindulva hogyan lehet mélyebb és gazdagabb a szombatünneplésünk?

SZEGEDI KOVÁCS GYÖRGY: LEFEKVÉS ELŐTT

„Ha elesünk, akkor is
egy testhosszal
előbbre vagyunk.”

Gyökössy

Itt térdepelt
gyertyafényben izzó
anyám is,
hol a négy fal között
vallatta a lelkiismeret;
aki hisz, nem gondolja,
hogy le lehet késni az életet,
hogy a halálé az utolsó szó!?
Összekuszált, zsibbadt lelkünk
kibogozhatatlan lebeg
ég és föld között.

Egy ódon dalból
fehér tör elő,
délceg méltósággal
beborít egészen.

Kegyelemért tátozó aranyhalm
sokadik köre ez már
a remény kelyhének borában.

Záróra.
Az ördög nem megy aludni,
én szeretnék.
S bordáim ketrecében
lassul a rohanás,
csendesedik a lét.